

Zbirka medijskih objav
JAVNI SKLAD RS ZA KULTURNE DEJAVNOSTI,
15. 10. 2014 do
16. 10. 2014

Število objav: 5
Tiskani mediji: 4
Splet: 1
Radijske postaje: 0
Televizijske postaje: 0
Teletekst: 0

Spremljane teme:
Državno srečanje folklornih skupin Le
plesat me pelji
Javni sklad RS za kulturne dejavnosti
Rastoča knjiga
Vizije, festival mladinskih gledaliških
in rock skupin

Seznam objav v zbirki:

	Naslov	V Taverni so zagrmeli mladi rockerji		
Zaporedna št. 1	Medij; Doseg	Primorske.si; 0		
	Rubrika / Datum	Ostalo, 15. 10. 2014		
Stran v zbirki 3	Avtor	NR		
	Teme	Javni sklad RS za kulturne dejavnosti, Vizije, festival mladinskih gledaliških in rock skupin		

	Naslov	Ples folklornih skupin je umetnost		
Zaporedna št. 2	Medij; Doseg	Demokracija; 15000	Stran: 44	Površina: 1833 cm2
	Rubrika / Datum	Ostalo, 16. 10. 2014		
Stran v zbirki 7	Avtor	Kavčič Lucija		
	Teme	Javni sklad RS za kulturne dejavnosti		

	Naslov	Trebenjske iveri		
Zaporedna št. 3	Medij; Doseg	Dolenjski list; 42000	Stran: 7	Površina: 23 cm2
	Rubrika / Datum	Iz naših občin, 16. 10. 2014		
Stran v zbirki 11	Avtor	neznan avtor		
	Teme	Rastoča knjiga		

	Naslov	Rastoča knjiga hrani že 150 imen		
Zaporedna št. 4	Medij; Doseg	Dolenjski list; 42000	Stran: 36	Površina: 243 cm2
	Rubrika / Datum	Rezervirano za vas, 16. 10. 2014		
Stran v zbirki 12	Avtor	Ambrožič J.		
	Teme	Rastoča knjiga		

	Naslov	Cvet slovenske folklore v Sežani		
Zaporedna št. 5	Medij; Doseg	Primorske novice; 50000	Stran: 11	Površina: 129 cm2
	Rubrika / Datum	Primorska, 16. 10. 2014		
Stran v zbirki 13	Avtor	M.U.Z.		
	Teme	Javni sklad RS za kulturne dejavnosti, Državno srečanje folklornih skupin Le plesat me pelji		

Reach: 0

Country: Slovenija

1 / 4

Reach: 0

Country: Slovenija

Kazalo

1 / 4

V Taverni so zagrmeli mladi rockerji

torek, 14. oktober 2014

V petek so se v sklopu Regijskega srečanja mladinskih rock skupin Rock vizije v koprski Taverni pomerili mladi rockerski nadebudneži. Nastopili sta skupini Teenagers in Nevermind, kot gostje pa so večer zaključili člani obalne zasedbe Toxine.

KOPER Najbolje ocenjene skupine, ki bodo sodelovale na petih regijskih srečanjih, bodo neposredno uvrščene na zaključni festival **Vizije** 2015, ki bo med 15. in 17. majem prihodnje leto v Novi Gorici. Organizator pa bo med udeležence regijskih srečanj razdelil tudi do tri dodatne "wild karte" za kakovostno ocenjene skupine, ki se bodo pridružile

Reach: 0

Country: Slovenija

Kazalo

1 / 4

regijskim zmagovalcem na državnem festivalu **Vizije** 2015.

Strokovna žirija Festivala mladinskih skupin bo na zaključnem festivalu podelila rock vizionarja za najboljšo mladinsko rock skupino, za najbolj inovativen pristop in do dva rock vizionarja kot posebno priznanje žirije. Skupini dobitnici rock vizionarja za najboljšo mladinsko rock skupino bo **JSKD** v sodelovanju z Visoko šolo za umetnost Univerze v Novi Gorici omogočil snemanje videospota, v sodelovanju z Zavodom neinstitucionalne kulture - Mostovna pa bo skupini omogočeno tudi studijsko snemanje ene skladbe.

Dogodek v koprski Taverni je organiziral **Javni sklad RS za kulturne dejavnosti** v sodelovanju z Mestno občino Koper.

NR

Ples folklornih skupin je umetnost

Lucija Kavčič, foto: Urban Cerjak

Pogovarjali smo se z umetniškim vodjo AFS France Marolt Tomažem Simetingerjem, ki pojasnjuje, da je plesna folklorna dejavnost umetnost in bi morala biti kot taka tudi financirana, a tega uradna kulturna politika za zdaj (še) ne priznava.

Tomaž Simetinger, dipl. etnolog in kulturni antropolog, se je rodil leta 1981 v Slovenj Gradcu, sicer pa je doma iz Črne na Koroškem. V letošnjem letu končuje interdisciplinarni doktorski študij humanistike in družboslovja na oddelku za etnologijo in kulturno antropologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Tema doktorske disertacije je usmerjena v historično antropološko in etnološko obravnavo plesne kulture na Slovenskem. Sicer vodi seminarje na temo plesa in nesovne kulturne dediščine, med drugim je leta 2010 vodil izobraževanje o

kulturni dediščini s poudarkom na plesni dediščini in didaktiki plesa za slovenske izseljence v Argentini ter poučeval ples na Waldorfski šoli v Ljubljani. Leta 2013 je na ministrstvu za kulturo postal član komisije za trajnostni dialog z nevladnim sektorjem. Je zunanji sodelavec Inštituta Urbana Jarnika v Celovcu, kjer pripravlja že drugo samostojno monografijo o kulturi plesa na območju današnje avstrijske Koroške in Kanalske doline.

AFS France Marolt je že legendarna folklorna skupina. Lahko za začetek poveste, ka-

kšne plesne izvajate? So to vedno samo slovenski ljudski plesi?

Načeloma sezona poteka na tak način, da se vsako leto določi program. Smo skupina, ki ima daleč največ programa, del katerega vsako leto obnovimo, večino pa vsako leto pripravimo na novo. Načelno plešemo ples celotnega slovenskega etničnega ozemlja, to pomeni tudi zamejstva, in ker je tega toliko, je treba omejiti izbor in določiti, kaj se bo v tistem letu izvajalo. V letošnji sezoni bomo naredili nabor, cel kup drobnarij celotnega slovenskega etničnega ozemlja, ker je letošnja sezona posveče-

na 80-letnici Mirka Ramovša in njegovemu dosedanjemu delu. V počastitev njegovega jubileja bomo priredili gala koncert v Cankarjevem domu 9. in 10. maja 2015. V zadnjih letih smo si zelo prizadevali za heterogenost programa z različnih geografskih območij, časovnih obdobji, morda celo socialnih skupin, ker vemo, da nam omogoča precej bolj raznolik program.

To pa je zanimivo! Kako se razvija ples po socialnih skupinah?

Pred dvema letoma smo primerjali plesne plesnih mojstrov 18. in 19. stoletja in t. i. ljudskega plesa. Vedeti moramo, da gre

pri socialnih skupinah za to, da imamo na eni strani kmečko in delavsko prebivalstvo, ki je bilo predvsem povezano z ruralnim okoljem, na drugi pa imamo meščanstvo in plemstvo, ki je imelo morda za odtonek drugačne plesne prakse. To pa ne pomeni, da te prakse med sabo niso bile kompatibilne, da se niso dopolnjevale in medsebojno razvojno vplivale, a ker so slednji imeli več časa, je bil njihov ples stilno bolj dodelan. Imeli so plesne učitelje, določene figure so delali drugače itd. Ko primerjamo plesne ene in druge skupine, vidimo, da so zadeve tukaj zelo kompatibilne med sabo, da so figure plesnih mojstrov pogosto prehajale v ljudski ples, plesni mojstri so se navdihovali pri t. i. ljudskem plesu in prenašali določene plesne meščanska plesišča. Proces razvoja plesne kulture je tekkel v obe smeri, tako da ne moremo reči, da sta bila to dva ločena svetova, ampak sta bila bolj povezana, kot si danes predstavljamo.

Sestavlja AFS France Marolt ena sama ali več skupin?

Imenuje se kot ena, ampak v resnici delujejo tri plesne skupine, v letošnjem letu pa bo verjetno ustanovljena še četrta; poleg tega imamo dva orkestra, zdaj nastaja še tretji, in dve pevski skupini. To je res že množica ljudi, in ko je treba pripravljati urnike ter razpisovati vaje, je včasih skoraj nemogoče, da bi bili vsi zadovoljni, predvsem pa je težava v tem, da imamo izjemno omejene prostore, kjer lahko delamo. Tako moramo včasih delati praktično v nemogočih prostorih.

Se pravi ste v ekspanziji – to je lepo slišati!

Ja, ja, smo, a to so koraki, ki jih delamo počasi, od danes na jutri pač ne gre. Treba je reči, da je folklorna umetnost nasploh ena tistih, ki se kljub krizam, ki smo jim priče, širi. Tako se nam že več let povečuje število društev in število članov. To je zanimiv proces, ki kaže zelo veliko potrebo ali željo po ukvarjanju s to kulturno dediščino. Žal pa moram reči, da kulturna politika ministrstva za kulturo v nasprotju s katero drugo državno institucijo, kot je

Javni sklad za kulturne dejavnosti (JSKD), temu doslej v bistvu ni bila zelo naklonjena.

Tako naraščanje dejavnosti AFS France Marolt v zadnji letih kaže na pametno politiko, ki jo vodi JSKD in tako omogoča zelo dobre razmere za rast teh skupin. Vendar pa to še zdaleč ni dovolj, saj bi nujno potrebovali razločevanje skupin po kvaliteti, česar pa zdaj sistem skorajda ne pozna.

Poleg tega je France Marolt skupina, ki deluje zelo samoiniciativno. Najlaže se je širiti na osebni ravni – imaš prijatelja, pa ga povabiš in tako naprej. Po menjavni generacij, ki se nam je zgodila pred petimi, šestimi leti, smo skupine sicer morali malo skrčiti, a zdaj je tu nov mladi val, ki prihaja. In potem potrebuješ tri, štiri sezone, da zadeve postaviš na mesto, kamor sodijo.

Na drugi strani narašča tudi zanimanje za narodnozabavno glasbo. Je to povezano?

Mislim, da je to širši pojav. Ne gre le za narodnozabavno glasbo, ampak za oživljanje vseh s tem povezanih glasbenih in drugih žanrov, ki ima zelo dolgo zgodovino. Močneje se je začel nakažovati že v devetdesetih letih, po letu 2000 pa se je razcvetel. Poleg narodnozabavne glasbe so tu še drugi žanri, npr. s turbofolk. Sčasoma je postala narodnozabavna glasba takšna, da lahko sama preživi na trgu, česar precej drugih glasbenih zvrsti ne zmore. V zadnjem času, recimo v letih krize, se je izkazalo, da so se tudi glasbeniki, ki so se doslej ukvarjali z drugimi glasbenimi zvrstmi, začeli ukvarjati z narodnozabav-

no zvrstjo glasbe, ker preprosto vidijo, da je v njej več denarja in lahko s tem preživijo. Poglejte samo Čuke pa Giannija Rijavca in še koga. To je zanimiv pojav, ki morda izhaja tudi iz tega, da je bila narodnozabavna glasba dolgo časa marginalizirana, potisnjena v zelo specifične oddaje, namenjene samo tej glasbi. Postopoma se je začela širiti tudi zunaj teh oddaj, danes pa vstopa že v pop glasbeni mainstream. Vendar bi se brez teh t. i. prime time terminov, ki jih v zadnjih letih mediji namenjajo tej glasbi, najbrž kako drugače razvijala. So pa gotovo k temu danes precej pripomogli veliki bendi, kot so Modrijani. Deloma je to povezano tudi z detabuizacijo folklornih dejavnosti, ki jih še marsikdo v urbanih okoljih gleda kot neka-kšno čudno. Poleg tega se tu kažejo vzajemni učinki družbenih dejavnikov in v tem trenutku glede popularizacije teh dejavnosti ni nobenega strahu. Kljub vsemu pa naj poudarim, da se kvalitetna folklorna umetnost skuša razločiti od (kič) produkcije turbofolka in narodnozabavne glasbe.

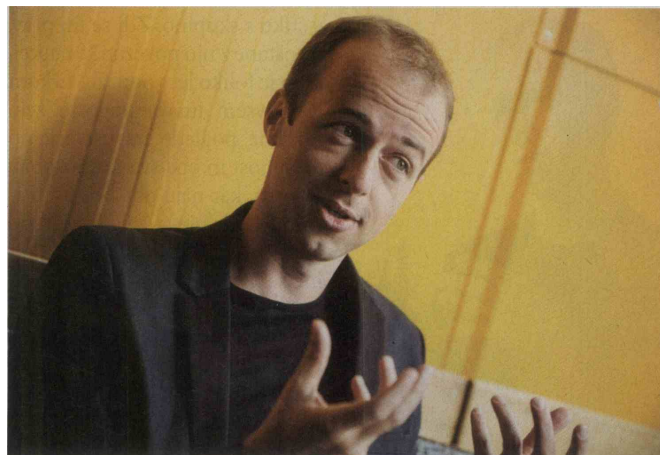
Menite, da so plesalci v folklornih skupinah predvsem ljudje iz mestnega okolja?

Na splošno je to težko reči. Še za AFS France Marolt ne moreno reči, da je tako, saj mnogi študentje prihajajo s podeželja in so v mestu samo zato, ker tu študirajo. Drugače pa večina skupin uspeva na podeželju oziroma njeni člani izvirajo s podeželja. Ne gre za podeželski pojav, pač pa pojav, ki je v veliki meri vezan na podeželje. Pri plesalcih pa je ravno obratno.

Po številu je največ podeželskih, najboljše pa so mestne folklorne skupine. Sicer se ti vidiki malo rušijo: imamo nekaj zelo dobrih podeželskih skupin, toda v vsakem primeru mestne skupine po kvaliteti še vedno prednjačijo.

Že prej ste omenili kulturno politiko; pogrešate v njej bolj naklonjeno držo do folklornih skupin?

Zelo zanimivo dejstvo pri nas je pogled na kulturno dediščino. Ta pogled je na ministrstvu za kulturo, zlasti pa na ministrstvu za šolstvo, napačen; govorim namreč o zakonu, ki s stroko nima dogovorjene niti terminologije ... Sam kot etnolog lahko povem, da ko sem bral te stvari, nisem mogel verjeti, da so lahko to sploh sprejeli in kdo se je s stroko sploh usklajeval. Druga stvar, ki jo je treba vedeti, je ta, da imamo zelo nenavadno situacijo v kulturni politiki, saj v njej očitno dajejo prednost določenim kulturnim dejavnostim, kar se je še posebej pokazalo pod prejšnjim ministrom za kulturo Urošem Grilcem. On je bil tisti, pod katerim se je pokazal skoraj neke vrste kulturni boj med »urbano kulturo« in »ruralno kulturo«. Nič, kar ni »urbano«, ni vredno, da bi se s tem ukvarjali, zato se temu jemlje pravica do življenja in razvoja. Folklorne umetnosti je to prineslo veliko slabega. In to je treba tudi odkrito povedati. Uradno se vse obravnava enakovredno, po transparentnih postopkih, znotraj demokratičnih standardov, a rezultati kažejo drugače. Za primer pogledimo kulturno strategijo mesta Ljubljane: tam recimo folklorne dejavnosti sploh ne omenjajo kot umetniške dejavnosti, ki deluje na območju Ljubljane, čeprav imajo tam sedež AFS France Marolt in številne druge skupine. Avtor te strategije je Grilc, za katerega je umetniška dejavnost na področju plesa izključno sodobni ples in balet. Ti dve zvrsti sta bili že prej zelo preferirani, tudi pri razpisih, kot je razpis Nove kulturne perspektive, kjer se je obračalo kar precej denarja prav za ta dva plesna žanra. Poglejmo še, kako je bilo v času pred ministrom Grilcem. Finančno poročilo iz leta 2011 kaže, kolikšen delež

denarja je bil namenjen sodobnemu plesu in folklorni dejavnosti: sodobni ples je neposredno iz državnega proračuna dobil okrog pol milijona evrov, medtem ko je folklorna dejavnost celotne Slovenije dobila le 20.000 evrov sistemskih sredstev. Tu je res šlo za nesorazmerno velike razlike in to razmerje se je še bistveno poslabšalo v kasnejših letih. Sklepam, da je razlog za to predvsem v tem, ker politika nasploh, posebej pa v zadnjih mandatih folklorne dejavnosti ni dojemala kot umetniške dejavnosti. Težava je nastala, ker je dojemanje folklorne dejavnosti postalo vprašanje, ali se gremo avtentično kulturno dediščino. Vedno zagovarjam stališče, da to ni avtentična kulturna dediščina, ne delamo stvari, kot so bile nekoč, niti ni to naš namen. Za nas je kulturna dediščina vir, iz katerega črpamo navdih za sodobne umetniške prakse, na podobne prakse naletimo namreč tudi v baletu, glasbi in drugje. Ples folklornih skupin je v bistvu folklorna umetnost in tu je sedaj v veljavi že napačno poimenovanje. Zdaj se na eni strani odpira fronta pri etnologih z vprašanjem, zakaj nam ne priznajo statusa, da smo prav tako kreativni in ne delamo stvari, kot je obnova stare hiše, ampak da gre za povsem sodobno umetniško prakso. Na drugi strani pa je treba ozaveščati same plesalce, da vedo, da ne plešejo nekega plesa iz preteklosti. Podoben ples je bil sicer zapisan, a naj pojasnim, da je ples, takoj ko ga preneseš v neko koreografijo oziroma zgodbo, na oder, že umetnost, tu ni več avtentičnosti. Ne da se torej reči, da so ljudje nekoč plesali tako, kot plešejo danes folklorne skupine. To je sodobna folklorna umetnost, ki je ministrstvo za kulturo ne zaznava na primeren način. Zaskrbljuje dejstvo, da ima to hude posledice. To pomeni, da smo imeli zelo jasne težnje, npr. na ministrstvu na kulturo, da bi na Zavodu RS za šolstvo iz kurikula pod pojmom umetnosti folklorno umetnost izločili, češ da to ni kreativnost in ne sodi pod pojem umetnosti, saj tja sodijo le sodobni ples, film in gledališče, kar pomeni, da se otroci pri pouku umetnosti s tem ne bi srečevali

in te dejavnosti ne spoznavali. To pa je nesprejemljivo. Kot etnolog, ki se tudi teoretično ukvarjam s temi stališči, lahko rečem, da je to popolnoma zgrešeno. Take težnje so bile že prej zelo jasne, pri vseh ministrih je bila folklora obrobna stvar, z zadnjim ministrom Grilcem pa se je to stališče še poslabšalo.

Kaj pričakujete od nove vlade? Bo novo vodstvo ministrstva pokazalo drugačno razumevanje tega vprašanja?

Težko je karkoli reči, saj ne poznam natančnosti njihove kulturne politike, to se bo šele pokazalo. Moram pa reči, da sem bil izredno pozitivno presenečen nad reakcijo nove kulturne ministrice Bizjak Mlakarjeve, ko je bila še kandidatka za to mesto. Ko smo ji poslali poslansko vprašanje, nam je po elektronski pošti tudi osebno odgovorila in smo videli, da je s problematiko dobro seznanjena. Še nikoli doslej nam kak minister ni osebno odgovarjal. V času ministra Grilca se je bilo izjemno težko pogovarjati, takrat so na MK sicer uvideli, da je šla zadeva z ukinitvijo sredstev malce predaleč, in so obljubili, da bodo naklonili neka interventna sredstva, da bi rešili stanje društva AFS France Marolt in APZ Tone Tomšič. Dobili smo tudi zapisnik sestankov na ministrstvu. Ampak kljub zapisniku so požrli besedo, ker so se naredili, da o zapisniku nič ne vejo oziroma da ga mi napačno interpretiramo, ko smo nanj opozorili. Skratka, iz nas so se dobesedno norčevali. S tem zapisnikom smo stopili do

nove ministrice in obljubila je, da bo zadevo uredila. Upam, da bo vsaj ona držala besedo. Za zdaj toliko, potem pa bomo videli, kako se bodo stvari odvile.

Za kakšno poslansko vprašanje gre?

Vprašanje o reševanju sistemskega financiranja reprezentativnih društev sta na zaslišanju ministrice postavila AFS France Marolt in APZ Tone Tomšič. Sicer pa moram za reči, da se je sedanja ministrica do zdaj z nami pogovarjala zelo korektno in prijazno. A kaj je problem? Vsi so zelo korektni in prijazni, rezultatov pa ni. Problem je v tem, da je pogled politikov najprej tak, češ, zelo smo odprti za vse, potem pa se izkaže, da imajo nekatere vseeno za bolj enakovredne kot druge.

Kako v zadnjem času sodelujete z Mirkom Ramovšem?

Mirko Ramovš je bil naš dolgoletni umetniški vodja in moram reči, da sem doživel kar veliko čast, ko so me ne samo on, ampak tudi plesalci sprejeli za novega umetniškega vodjo. Biti umetniški vodja ni enostavna funkcija, AFS France Marolt je velika in zahtevna institucija za vodenje, saj močno prerašča ljubiteljsko dejavnost. Moram reči, da z Mirkom zelo dobro sodelujeva, čeprav se je že pred leti upokojil, da mu formalno ne bi bilo treba nič več početi pri nas, vendar se še vedno srečava pred začetkom sezone in greva na kavo, poklepetava, kaj bi bilo treba narediti. Običajno mu pokažem svoj program in ga navadno vsako leto povabim k sodelovanju, če želi. Običajno še vedno sodeluje in tako ostaja v stiku s skupino. Zdi se mi prav, da ostane z njo povezan še naprej, če jo je toliko let vodil. Z Mirkom Ramovšem imava pogosto zelo različne poglede na ustvarjalno dejavnost in oba sva to sposobna sprejeti, kar naju oba bogati. Mislim, da delujeva zelo vzajemno in odprto drug do drugega, kar me zelo veseli.

Ste torej njegov naslednik. Se lahko našim bralcem na kratko predstavite?

Ja, sem njegov naslednik, zdaj že pet let vodim to skupino. Kaj

naj povem? Sem Tomaž ... etnolog in kulturni antropolog, moje področje je historična antropologija plesa, ki je zelo široko polje. Nanaša se tako na kulturno dediščino nasploh kot na posamezna druga področja, manj znana področja plesne kulture, kot so: zgodovina prava, povezanega s plesom, zgodovina razvoja cerkve v odnosu do plesa, simbolika pomena plesišč, strukturalna analiza plesa, analiza posameznih drugih plesnih pojavov in tako naprej. Kot znanstvenika me zanimajo vidiki, ki so pogosto zelo daleč od aplikativne znanstvene dejavnosti, kar folklorna umetnost je. Zelo pomembna stvar pri tem je, da veliko hodim po terenu, kjer se najde še zelo veliko gradiva, ki je relevantno za (po)ustvarjalno umetnost. Veliko delam v arhivih, kjer se najdejo zelo zanimivi podatki, ki se povezujejo s plesno kulturo. Na eni strani sem znanstvenik, po drugi pa umetnik – to je svojevrstna dvojna podoba ali vloga, oboje se pri meni ves čas prepleta in težko si predstavljam, da bi delal samo eno ali drugo.

Omenili ste, da pripravljate doktorat?

Ja, pred kratkim sem ga končal in oddal, zdaj čakam na oceno komisije in zagovor. Pripravil sem ga v sodelovanju z Inštitutom Urbana Jarnika v Celovcu. Doktorat nosi naslov Historično-antropološka analiza plesne kulture na južnem Koroškem. To je plesna kultura na Koroškem, ki se prepleta skozi tri države in zajema kraje Mežiška dolina, Rož, Podjuna, Zilja in Kanalska dolina. To je zelo zanimiva, zelo heterogena pokrajina, a jasno je, da šele ko o stvareh pišeš, ugotoviš, kako malo veš in da bi bilo treba še veliko delati in raziskovati.

Vrniva se k prejšnji temi. Večina ljudi misli, da so slovenski plesi nekaj statičnega, nespremenljivega ...

To je vprašanje poustvarjanja. Zavedati se namreč moramo, da je ta način poustvarjanja stvar koncepta, kako zadevo zastaviš. Vemo, da so plesi, če pogledamo npr. srbske ali hrvaške ali madžarske folklorne skupine, izre-

dno hitri, ker so bili pač odrsko prilagojeni na ta način. Pri nas je šel način poustvarjanja prav v nasprotno smer, v umirjanje tempa, torej drugačnega načina odrske predstavitve kulturne dediščine. V zadnjih letih doživljamo impulz, da je treba tukaj vendarle nekaj storiti. Recimo prav programi AFS France Marolt temeljijo na tem, da skušajo razbiti ta stereotip o počasnem, za sodobnega človeka morda nekoliko dolgočasnem načinu poustvarjanja plesne, pevske, glasbene in drugih oblik kulturne dediščine. Ko se pogovarjam z ljudmi na terenu pa tudi iz virov iz preteklosti sem lahko razbral, da so bili tisti plesi še kako živahni in divji in kaj vse so ljudje tam počeli! Pri poustvarjanju gre torej samo za koncept, po katerem se ravnamo in ga izberemo za svojo umetniško usmeritev. Danes moramo uvajati določene druge poglede na poustvarjanje, kot so bili, in zdi se mi, da je to eden od izzivov, ki nas čaka v prihodnje. Že zdaj pa se kaže pozitivna naravnost najprej pri vodjih skupin in plesalcih, deloma pa tudi že pri publikih, ko vidi, da je to tudi nekaj živahnega, pravzaprav že nekaj kot šovprogram, kot se v žargonu reče. Takšni programi so zanimivi in gledaljiivi za gledalce, res pa je, da zahtevajo izjemno veliko dela in vaj, tako da so premiki v to smer pri skupinah dokaj počasni.

Kaj pomeni za plesalca plesati slovenske plese danes? Je to povezano s slovensko zavestjo ali s čim drugim?

Mislím, da je treba pri tem ločiti naslednje: na eni strani se je treba zavedati, da se folklorne skupine verjetno nikoli ne bodo otesle konotacije z nacionalnostjo, na drugi strani se plesalci ne odločajo, da bi se šli »slovenske« plesati zato, ker so Slovenci, ampak zato, ker jih veseli plesati in vidijo v tem izziv. Posebno to goji maroltovska odrska šola, ki na svojevrstno folklorno umetnost daje zelo specifičen pogled in hkrati zahteva specifične odrske tehnike plesa. Izvajalce to privlači in zelo zanima. S stališča ministrstva za kulturo je ta stvar verjetno nekoliko bolj problematična, ker je zanje pomen folklorne umetnosti

verjetno nekaj zastarelega. Tako vsaj kaže odnos predvsem nekdanjega ministra za kulturo. Neki kolumnist pa je folklorno umetnost označil celo kot »nesvobodno umetnost«, kar je paradoks, saj umetnost ne more biti nesvobodna. Skratka, pri tem vprašanju v zvezi z nacionalnim obstaja več različnih ravni, osebno mislim, da se je treba zavedati, da je želja po poustvarjanju folklorne umetnosti zelo velika in da izvajalci tega ne delajo iz nacionalnih čustev, temveč tudi zato, ker jim je to preprosto zelo sprejemljiva sodobna estetika in sodoben način odrskega ustvarjanja. Pri tem gre za sodoben pristop do (po) ustvarjanja folklorne umetnosti, ne pa toliko za poudarjanje slovenskosti, ki jo pa, verjamem, marsikdo v tem tudi vidi in čuti.

AFS France Marolt ni zelo znana samo doma, ampak ve o njej marsikaj tudi tuja publika. Koliko potujete na tuje?

To je pravzaprav stalnica pri folklornih skupinah, saj se vsako leto odpravimo vsaj na eno turnejo, pri čemer smo veliko na avstrijskem Koroškem, torej v našem skupnem etničnem prostoru. Prav te dni smo se odpravili tja, ker smo izvajali zadnji ponovitvi lanske predstave, ena je bila v Črni na Koroškem, ena pa v Selah pri Borovljah, dogovarjamo se tudi za gostovanje pri zamejcih v Italiji. Na ta način povezujemo

ves slovenski etnični prostor. V letošnjem letu je Marolt obiskal Nizozemsko, kjer smo na velikem festivalu poželi izjemno dobre kritike, in čeprav tega ni v konceptu festivala, so nas vsekakor povabili tudi za naslednje leto, kar je zame velik kompliment.

Verjetno pa vas vabijo tudi naša izseljenska društva po svetu?

Pred leti so nas vabili v Argentino, se pravi na dolgo pot čez ocean. Bili smo že v resnem dogovarjanju, da bi šli na turnejo po Južni Ameriki, a žal se je zataknilo pri denarju. Potovanje bi se še nekako izšlo, saj bi zbrali denar za vozovnice, a večja težava bi bila s prtljago, saj je treba s sabo peljati ogromno fundusa, ki je zelo težak in zahteva velika sredstva: brez zelo jasne podpore države te poti ne bi zmogli, zato v Argentino nismo odpotovali. Meni je bilo osebno zelo žal, da nismo mogli tja, saj so si argentinski Slovenci zelo želeli našega obiska. Sam sem v Argentini skoraj mesec dni predaval in imel seminarje ter v tem času videl, da slovenski izseljenci tam zelo hlepijo po znanju s tega področja.

Kolikor vem, vam primanjkuje predvsem plesalcev?

Ja, ampak ta pojav ni žgoč le pri folkloristikih. Znan je tudi pri baletu in vseh drugih plesnih oblikah. Gre za nekakšen zahodnoevropski tip miselnosti,

po kateri ples ni stereotipno povezan z moškimi, ampak je bolj ženska domena. Sicer pa moram povedati, da ima France Marolt za zdaj soliden vpis, smo pa seveda veseli vsakogar, ki pride k nam. Vežani smo na mlade, se pravi študente in dijake, ki jih najprej vabimo na ogled, kjer lahko vidijo, da je to drugačna stvar, kot je videti od zunaj. Gre za (pol)profesionalen pristop in način dela, takšne pa so tudi naše zahteve do plesalcev, kar je za marsikoga lahko malce šokantno, a pozneje toliko bolj zapeljivo. Tako da dekleta in fantje: vljudno vabljeni!

Kako to vrsto folklorne umetnosti predstaviti v šolah, srednjih in osnovnih, morda že v vrtcih?

To je odvisno od ciljev, ki bi jih radi dosegli; ali je to samo končna odrska produkcija ali je to proces, skozi katerega se otrok spoznava z zakonitostmi umetnosti, umetninami ali s čim drugim. Pri folklorni umetnosti je stvar nekako utečena, poteka od vrtcev do srednjih šol, najmanj je, razumljivo, srednješolskih skupin, potem pa spet steče. Študentskih skupin je kar nekaj, potem pa spet nastopi vrzel, saj kdor si ustvari družino in ima majhne otroke, za nekaj časa »zamrzne« članstvo v folklorni skupini. Ko otroci malo zrastejo, pa se spet najde čas za tovrstno dejavnost. Vsekakor pa zelo raste število raznih veteranskih skupin ali skupin s člani v srednjih letih. ■

TREBANJSKE IVERI

ZALOSTNO - Prejšnji teden je bila v avli CIK v Trebnjem privedev ob širitvi **Rastoče knjige** Temeniške in Mirnske doline; pet izjemnih ljudi, ki so pustili pomemben pečat v prostoru in času, se je zapisalo vanjo, a Trebanjci tega očitno niso prepoznali, saj je bila večina stolov, namenjenih publiki, praznih. Organizaciji dogodka ni kaj očitati, vendar v okoljih, kjer imajo težave s publiko, običajno najbolj pomaga, če nastopajo otroci, saj z vsakim od njih navadno prideta vsaj dva gledalca.

Rastoča knjiga hrani že 150 imen

Vitrine na trebanjskem CIK so polne, ljudi, ki si zaslužijo mesto v njih, pa še veliko – Žekš: Na začetku sem o rastoči knjigi podvomil

TREBNJE - Rastoča knjiga Temeniške in Mirnske doline, ki je kot prva tovrstna razstava v Sloveniji nastala leta 2003 v Trebnjem, je bogatejša za pet novih imen, prejšnji teden so mesto v njej dobili: Jože Kukman, Jože Ramovš, Jože Okoren, Barica Smole in Ivan (Janez) Gregorčič.

»Stevilo vseh, ki so zdaj vključeni v to rastočo knjigo, se zdaj vrti že okoli 150. Vitrine v avli CIK so polne, oseb, ki si zaslužijo mesto v njih, pa še veliko,« je povedal avtor te rastoče knjige Šentrupertčan Jože Zupan, ki je tudi avtor rastočih knjig v Šentrupertu in Velikem Gabru. Na vprašanje, zakaj je v osmo širitev rastoče knjige v Treb-

njem vključil ravno teh pet osebnosti, odgovori: »Če magister farmacije Jože Kukman nič drugega ne bi naredil, kot nadaljeval delo p. Simona Ašiča, si je postavil nesmrtni spomenik, dr. Jože Ramovš je človek, ki vzpostavlja sožitje med ljudmi, generacijami in se trudi za večjo naklonjenost starosti, Jože Okoren je naš prvi paraolimpijski zmagovalček, življenje je podaril drugim, da jim je olajšal pot, na katero je on sam stopil pri dvajsetih, Barica Smole je zlahtna pisateljica in ponosen sem, ker je bila izbrana, da sklepe Jurčičev nedokončan roman, Ivan Gregorčič je imeniten profesor, tudi mentor, urednik, pesnik, ki sicer malo napi-

še, ampak tisto, kar napiše, je za vse čase.«

CIK Trebnje je nosilec projekta Rastoča knjiga na območju občin Mirnske in Temeniške doline. »Preteklost je vedno aktualna, v njej iščemo bisere, ki so pomembni za našo prihodnost,« je dejala Patricija Pavlič, direktorica CIK, in omenila, da so šole pogoste obiskovalke razstave rastoče knjige, sicer pa lokalni prebivalci kažejo zanimanje, da se ta ideja širi in razvija: »V Velikem Gabru je vzniknila ideja o prazniku korenja, s katerim promovirajo lastni razum in spretnost, lani smo zaključili projekt Abeceda vrednot, ki ga načrtujemo letos nadaljevati.«

Slavnostni govornik na slovesnosti je bil akademik Boštjan Žekš, ki je bil v času rojevanja ideje o rastoči knjigi predsednik SAZU. Ko mu jo je dr. Janez Gabričič predstavil, je bil skeptičen, zdaj je prepričan, da je bilo prav, ko jo je podprl, saj prav na račun knjig dohitevamo bolj razvite narode. »Rastoča knjiga je slovenska ideja, to se vidi tudi v tem, da raste počasi. Slovenska narava je takšna, da stopamo počasi, vendar take počasne in sistematične hoje nihče ne more ustaviti,« je rekel.

V kulturnem programu sta nastopila izvrstna mlada glasbenika: flavtistka Kristina Gregorčič in kitarist Mario Kurtjak.

J. Ambrožič

Z osmo širitvijo trebanjske rastoče knjige so se vanjo zapisali: Ivan Gregorčič, Jože Ramovš, Barica Smole, Jože Kukman in Jože Okoren. Trije izmed njih (Gregorčič, Ramovš in Okoren) imajo svoje mesto tudi v šentrupertski rastoči knjigi. (Foto: J. A.)

V soboto v Kosovelovem domu nastopi najboljših slovenskih folklornih skupin

Cvet slovenske folklore v Sežani

V soboto bodo na odru sežanskega Kosovelovega doma zaplesale najboljše slovenske folklorne skupine.

SEZANA ▶ Potem ko sta se lani KD Kraški šopek iz Sežane (na fotografiji) in sežanska območna izpostava JSKD izkazala kot dobra soorganizatorja državnega srečanja najboljših slovenskih fol-

klornih skupin, ju je ta čast doletela tudi letos.

Prireditev z naslovom *Le plesat me pelji* se bo začela v soboto ob 20. uri, na njej bodo nastopile folklorne skupine, so sta jih na

območnih srečanjih izbrali selectorici **Klavdija Žabot in Nina Volk**. Prireditev bo posnela TV Slovenija, povezovala jo igralka **Nataša Tič Ralijan**.

Člani KD Kraški šopek pa bodo v avli Kosovelovega doma pripravili tudi razstavo *Oblačilna podoba med prvo svetovno vojno v zaledju fronte*. **MUZ**

Foto: Bogdan Macarol